

Gerrit Schuijrmans en zijn muntmeestertekens

Eind 17^e eeuw was ene Gerrit Schuijrmans¹ muntmeester op de munt van West-Friesland. Zijn benoeming is echter niet vanzelfsprekend geweest. Zijn voorganger was namelijk Gerrit van Romondt, een telg uit een bekend geslacht van muntmeesters. Deze familie was via huwelijken verwant aan andere bekende muntmeesterfamilies, namelijk de families Wijtngens en Sluijsken. De tendens van die tijd was dat een nauw familielid het ambt van muntmeester overnam. Bijvoorbeeld een zoon of broer van de vertrekkende of overleden muntmeester.

Gerrit zijn voorganger en naamgenoot, Gerrit van Romondt, was zijn op 16 juli 1652 overleden vader opgevolgd als muntmeester van West-Friesland. Hij kreeg op 21 oktober 1652 zijn definitieve aanstelling na aflegging van de eed op zijn instructie. Net als zijn vader gebruikte Gerrit een 5 bladige rozet als muntmeesterteken. Deze was afkomstig uit zijn familiewapen. Een wapenschild met in rood 3 zilveren rozetten, de bovenste twee gescheiden van de onderste door een zilveren dwarsbalk.

Gerrit was zeer lang muntmeester maar niet tot aan zijn dood². In 1680 gaf hij te kennen dat hij wilde stoppen, hij bleef nog in functie tot 22 augustus 1680. Gewoonlijk werd het ambt overgedragen aan een zoon maar in dit geval gebeurde dat niet. Twee zoons waren nog te jong om op te kunnen volgen. Zijn oudste zoon Didrik (geboren 1656, †1689) zou opgevolgd kunnen hebben maar dit is niet gebeurd. In plaats daarvan werd zijn neef Arnold van Romondt voorgedragen als kandidaat muntmeester³. Hij werd echter geweigerd door het college van raden en generaalmesters te den Haag. Pas op 28 november 1681 kwam er een nieuwe muntmeester in de persoon van Gerrit Schuijrmans⁴. Gerrit begon zijn productie op 24 april 1682 te Medemblik. In de periode van augustus 1680 tot april 1682 is er te West-Friesland dus niets gemunt.

Gerrit Schuijrmans moet goed bekend zijn geweest met de familie van Romondt. De muntmeester van Zwolle, Arend van Romondt, was namelijk getrouwd met ene Aleida Schuijrmans. Ook de Westfriese muntmeester Diederik van Romondt (vader van Gerrit van Romondt) was getrouwd met een Schuijrmans namelijk Peternelle Petersdr. Waarschijnlijk moeten we Gerrit Schuijrmans zien als iemand die het ambt voor de familie van Romondt bezet hield. Men wilde immers eerst Arnold van Romondt benoemd krijgen maar dit lukte niet.

¹ Ook wel Schuirman, Schuurmans of Schuyrmans.

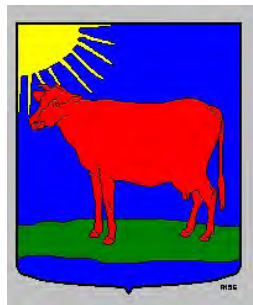
² Gerrit overleed in januari 1696, hij werd op 16 januari 1696 begraven in de Westerkerk te Enkhuizen.

³ Arnold was een zoon van Arend van Romondt die van 1646-1671 muntmeester van Zwolle was.

⁴ Gerrit Schuijrmans was in 1634 geboren te Zwolle. Hij was zilversmid en werkte te Zwolle op de munt als essayeur. Hij trouwde 1667 te Zwolle met Fennechien Uterinck.

Dat Gerrit net als de familie van Romondt een rozet/bloem gebruikte als muntmeesterteken zegt in deze al genoeg. Vrijwel gelijktijdig met dit muntmeesterteken begon hij echter ook de afbeelding van een rund te gebruiken. Dit teken is bekend geworden als “de Beemster bul”. In sommige gevallen heeft hij ook het wapen van de stad Medemblik gebruikt wat gezien moet worden als een muntteken.

Bij het zoeken naar de herkomst van Gerrit Schuijrmans komt men zeer veel verschillende families Schuurman(s) tegen waarvan er meerdere een familiewapen voerden. De meest interessante vermelding van een familiewapen in relatie tot onze Gerrit is uit de wapenheraut⁵. Een zekere Gerrit Schuurman, in 1635 lid der gezworen gemeente te Zwolle (waar ook onze Gerrit vandaan kwam), voerde als wapen in zilver een goud gehoornde en gehoefde koe op grasgrond. Hier is een rechtstreeks verband te leggen naar het muntmeesterteken “Beemster bul” dat soms gebruikt is door onze Gerrit op enkele van zijn munten. Hetzelfde wapen Schuurman is te zien op een schilderij van Peternelle (of Pietergen) Schuijrmans, de vrouw van muntmeester Diederik van Romondt⁶. Het rund heeft dus wel zeker niets met de Beemster te maken maar met het familiewapen van Gerrit Schuijrmans. Dat er een link gelegd werd met de Beemster is te verklaren doordat er een rund voorkomt in het wapen van de Beemster.

Het tegenwoordige wapen van de Beemster.

Uit de omgeving van de Beemster kwam veel rundvee wat waarschijnlijk werd verhandeld op de Westfriese veemarkten. Mogelijk is hierdoor in de volksmond de term “Beemster bul” ontstaan. Gerrit overleed in 1692 te Hoorn, kort na de verhuizing van de munt van Medemblik naar Hoorn.

Met dit stuk hoop ik een beeld te hebben geschetst van muntmeester Schuijrmans en een verklaring te hebben gegeven voor het muntmeesterteken “Beemster bul” welke in werkelijkheid dus beter als rund kan worden omschreven. Afkomstig uit het familiewapen Schuijrmans.

⁵ Het geslacht Schuurman door M.G. Wildeman en D.G. van Epen in de wapenheraut 18e jaargang 1914 blz.146.

⁶ Afgebeeld in Nederlands patriciaat, 12^e jaargang 1921/1922 tussen blz.256 en 257. Ook haar man Diederik van Romondt is geportretteerd en zijn wapen staat in de rechter bovenhoek.